

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL KULTŪROS ĮSTAIGŲ, KURIOSE SAUGOMOS KILNOJAMOSIOS KULTŪROS
VERTYBĖS, IR NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ VALDYTOJŲ
EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANŲ RENGIMO METODINIŲ
REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2019 m. gruodžio 31 d. Nr. IV-872
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 13 straipsnio 4 dalies 3 punktu ir Ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1028 „Dėl Ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 4 punktu,

t v i r t i n u Kultūros įstaigų, kuriose saugomos kilnojamosios kultūros vertybės, ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojų ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodines rekomendacijas (pridedama).

Kultūros ministras

Mindaugas Kvietkauskas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. ĮV-872

**KULTŪROS ĮSTAIGŲ, KURIOSE SAUGOMOS KILNOJAMOSIOS KULTŪROS
VERTYBĖS, IR NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ VALDYTOJŲ
EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANŲ RENGIMO METODINĖS
REKOMENDACIJOS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Kultūros įstaigų, kuriose saugomos kilnojamosios kultūros vertybės, ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojų ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodinės rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos) parengtos siekiant detalizuoti kultūros įstaigų, kuriose saugomos kilnojamosios kultūros vertybės, ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojų (toliau – Kultūros įstaigos) ekstremaliųjų situacijų valdymo planų (toliau – Planai, kiekvienas atskirai – Planas) rengimą ir pateikti rekomendacijas dėl planų turinio, jame esamos informacijos ir duomenų.

2. Rekomendacijų tikslas – padėti Kultūros įstaigoms rengiant ekstremaliųjų situacijų valdymo planus tinkamai įvertinti kilnojamosioms kultūros vertybėms ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektams kylančias grėsmes ir pasirengti įvykių prevencijai ar jų padarinių likvidavimui.

3. Rekomendacijos taikomos Kultūros įstaigoms, atitinkančioms kriterijus ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, patvirtintus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2014 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 1-37 „Dėl Kriterijų ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, patvirtinimo“.

4. Kitoms Kultūros įstaigoms rekomenduojama rengiant savo įstaigos ar organizacijos planus, skirtus tinkamai pasirengti ekstremalaus įvykio ar situacijos valdymui, vadovautis šiomis Rekomendacijomis ir Ūkio subjekto, kitos įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimo metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 1-70 „Dėl ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

5. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 1-70 „Dėl ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

6. Rengiant Rekomendacijas atsižvelgta į UNESCO Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvenciją (1972 m.), UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją (2003 m.), UNESCO Kultūros vertybių apsaugos ginkluoto konflikto metu konvenciją (1954 m.) bei UNESCO Rekomendacijas dėl muziejų ir kolekcijų apsaugos ir populiarinimo, jų įvairovės ir visuomeninio vaidmens (2015 m.).

7. Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme,

Lietuvos Respublikos muziejų įstatyme, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme, Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme, Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme.

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ

8. Per pastaruosius dešimtmečius atminties institucijos (muziejai, bibliotekos, archyvai), kitos už kultūros paveldo apsaugą ir išsaugojimą atsakingos institucijos ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektai vis dažniau tampa agresijos, smurto ar kitos formos ekstremizmo taikiniais. Siekiant išsaugoti ir apsaugoti tiek kilnojamąsias kultūros vertybes, tiek nekilnojamojo kultūros paveldo objektus dažnai susiduriama ir su iššūkiais, kuriuos sąlygoja gamtiniai reiškiniai ar dėl žmogaus klaidos, veiklos ar neveikimo sukeltų įvykių padariniai. Iki šiol naudotos ir taikytos kilnojamųjų kultūros vertybių ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos ir saugojimo priemonės tampa nepakankamos dėl nuolat atsirandančių vis naujų jų galimo sužalojimo ar negrįžtamo netekimo rizikų. Kultūros įstaigos yra priverstos griežtinti apsaugos priemones, tuo pačiu siekiant užtikrinti visuomenei prieinamumą prie kultūros paveldo objektų, neatsižvelgiant į tai, ar kultūros vertybės būtų saugomos muziejų, bibliotekų ar archyvų saugyklose bei viešai pristatomos parodose ir nuolatinėse ekspozicijose, ar nekilnojamojo kultūros paveldo objektai būtų viešai lankomi visuomenės.

9. Atsižvelgiant į tai, itin svarbu plėtoti ir stiprinti šių institucijų ir subjektų gebėjimus ir pajėgumus tinkamai įvertinti kylančias grėsmes, reaguoti į įvairius ekstremalius įvykius bei pasirengti jų prevencijai ar padarinių likvidavimui, kadangi saugumas ir apsauga yra užtikrinami tik tinkamai pa(si)rinktomis priemonėmis. Tam, kad būtų kryptingai ir laiku įvertintos grėsmės, pasirengta galimam ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai, tinkamai paskirstyti ištekliai, reikiama įranga ir pajėgumai, informuoti darbuotojai, lankytojai ir gyventojai apie gresiantį pavojų bei greitai pasirengta suteikti jiems pagalbą, jei to prireiktų, tinkamai organizuoti ir koordinuoti įstaigos ar organizacijos veiksmai, organizuojant gelbėjimo ir ekstremaliųjų įvykių ar situacijų padarinių šalinimo darbus, laiku pateikta informacija darbuotojams, lankytojams bei gyventojams ir atitinkamoms tarnyboms, yra rengiami Planai, kurių pagrindinis tikslas – padidinti įstaigos ar organizacijos darbuotojų parengtį, pagerinti jų reagavimą į ekstremalius įvykius ar ekstremaliąsias situacijas, kiek įmanoma mažinti riziką, vykdant darbuotojų ir lankytojų gelbėjimo ir ekstremaliųjų situacijų padarinių šalinimo darbus.

10. Plano veiksmingumas yra užtikrinamas tik tuomet, kai jis rengiamas atlikus išsamią galimų grėsmių ir ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, kuri turėtų apimti tiek dėl tyčinės ar netyčinės žmogaus veiklos kylančius įvykius, tiek dėl gamtos reiškinių Kultūros įstaigoms gresiančius pavojus. Visoms Kultūros įstaigoms kylančios grėsmės, nepriklausomai nuo jų pasireiškimo rizikos dydžio (labai didelė / didelė / vidutiniška / priimtina), privalo būti išanalizuotos, aprašytos, o jų prevencijai ar padarinių šalinimui numatyti veiksmai, kurie apima darbų organizavimą (įskaitant elektroninių priemonių naudojimą) ir infrastruktūros įvertinimą.

11. Galimi įvykiai, kurie galėtų sukelti ekstremaliąsias situacijas:

11.1. gamtiniai reiškiniai: potvynis (poplūdis), audra (lietus, griaustinis, žaibas, kruša), snygis, pūga, šlapdriba, lijundra, plikledis, vėjai, viesulas, ekstremalios temperatūros (staigus, ilgai trunkantis karštis ar šaltis), pavojingos užkrečiamos ligos, gyvūnų užkrečiamos ligos, augalų ligos, parazitų antplūdziai, žemės drebėjimas, nuošliaužos, kranto erozija, sufoziniai reiškiniai, gaisras (miško, pievos, mieste, miško-miesto sandūroje), sniego lavinos, cunamis, vulkanų išsiveržimai;

11.2. dėl žmogaus klaidos, veiklos ar neveikimo sukelti įvykiai: pastatų griuvimai, komunikacijų sistemų nutraukimas / gedimai, energijos tiekimo sutrikimai / gedimai, įrenginių, mechanizmų gedimai, sprogimai, gaisrai, maisto užterštumas, pavojingų medžiagų išsiliejimai, transporto avarijos, hidrotechninių įrenginių avarijos, oro, vandens, grunto užteršimas;

11.3. tyčia žmogaus sukelti įvykiai: padegimai, bombos, sprogdinimo grėsmės, visuomenės neramumai, susibūrimai, riaušės, nusikaltimai, nusikalstami neramumai, karinė ataka, maištas, sukilimas, žmonių grobimas, įkaitų paėmimas, streikai, sabotazas, diversija, teroristiniai išpuoliai, vandalizmas, kibernetinės atakos.

III SKYRIUS GRĖSMIŲ IR PAVOJŲ VERTINIMAS

12. Atliekant galimų įvykių, kurie gali sukelti ekstremaliąsias situacijas, Kultūros įstaigoje pasireiškimo rizikos analizę, būtina ne tik identifikuoti dažniausiai Planuose minimas grėsmes, tokias kaip gaisras, potvynis, vagystė ir pan., bet ir įvertinti visas įmanomas grėsmes ar pavojus, nepriklausomai nuo jų kilmės, išvardinant juos prioriteto tvarka bei nustatant jų pasireiškimo galimybę. Įvykiai, kurių pasireiškimo rizika yra vidutiniška ar priimtina, taip pat turėtų būti įvardinti Kultūros įstaigos Plane, numatant prevencinius ar padarinių šalinimo veiksmus kiekvieno iš jų atveju.

13. Galimų grėsmių ar pavojų Kultūros įstaigai identifikavimas ir jų analizė atliekama, taip pat prevenciniai ar padarinių šalinimo veiksmai planuojami vadovaujantis šiais principais:

13.1. įvertinami ir aprašomi visi galimi įvykiai, galintys sukelti ekstremaliąsias situacijas Kultūros įstaigoje;

13.2. nustatomi pagrindiniai apsaugos ir saugumo tikslai (asmenų, pastatų, kilnojamųjų kultūros vertybių);

13.3. numatomos prevencinės fizinės (infrastruktūros) ir organizacinės galimų įvykių pasireiškimo mažinimo priemonės;

13.4. numatomos fizinės (infrastruktūros) ir organizacinės jau padarytos žalos (padarinių) mažinimo (likvidavimo) priemonės;

13.5. Plano pagrindu parengiamas aiškus būtinų veiksmų ir veiklos koordinavimo ekstremaliųjų situacijų atveju algoritmas (veiksmų kortelė) arba kalendorinis veiksmų planas, skirtas kiekvienam civilinės saugos sistemos dalyviui numatytame Plane;

13.6. numatoma Kultūros įstaigos darbuotojų ir apsaugos personalo informavimo, taip pat teorinių ir praktinių mokymų sistema.

14. Atsižvelgiant į Kultūros įstaigų veiklos pobūdžio bei saugumo ir apsaugos poreikių skirtumus, vertinant ir aprašant visus galimus įvykius, galinčius sukelti ekstremaliąsias situacijas, rekomenduojama vadovautis šiais principais:

14.1. vykdyti Kultūros įstaigos reviziją objektyviai ir nuodugniai, siekiant identifikuoti galimas grėsmes ar šiuo metu esančius saugumo ir apsaugos trūkumus;

14.2. išsiaiškinti, kokios apimtys ir / ar vertės praradimai gresia kiekvienos iš galimų grėsmių atveju;

14.3. įvertinti visus turimus ir numatyti visus būtinus išteklius (materialinius, finansinius, žmogiškuosius) kiekvieno konkretaus įvykio, galinčio sukelti ekstremaliąją situaciją, atveju tiek jo prevencijai, tiek padarinių šalinimui;

14.4. numatyti būtinas prevencines ar padarinių šalinimo priemones skirtinguose Kultūros įstaigos valdymo lygmenyse kiekvieno konkretaus įvykio, galinčio sukelti ekstremaliąją situaciją, atveju;

14.5. kasmet atlikti galimų grėsmių ar pavojų vertinimą ir, jei reikia, atnaujinti Planus, juos papildant aktualia informacija;

14.6. bendradarbiauti su specialiuųjų tarnybų atstovais atliekant galimų įvykių, galinčių sukelti ekstremaliąsias situacijas, analizę bei su kolegomis iš kitų Kultūros įstaigų, siekiant dalintis žiniomis ir gerąja praktika;

14.7. nuolat užtikrinti informacijos sklaidą Kultūros įstaigos darbuotojams ir organizuoti mokymus ne tik įstaigos personalui, atsakingam už apsaugą, bet ir visiems Kultūros įstaigos darbuotojams;

14.8. užtikrinti, kad Kultūros įstaigos apsauga ir saugumas būtų integrali Kultūros įstaigos valdymo dalis ir taikytina įstaigos darbuotojų ir lankytojų apsaugai, kolekcijų (rinkinių) apsaugai, apskaitai ir saugojimui;

14.9. nuolat vykdyti šalyje ar užsienyje vykstančių ekstremaliųjų situacijų ir / ar incidentų Kultūros įstaigose stebėseną ir, jei reikia, papildyti savo įstaigos Planus reikalinga informacija.

15. Atliekant gamtinių įvykių, galinčių sukelti grėsmę ar pavojų Kultūros įstaigai, analizę, būtina įvertinti visas įvairių gamtinių įvykių pasireiškimo galimybes. Grėsmę Kultūros įstaigoms galintys kelti gamtiniai reiškiniai gali būti šie:

15.1. potvynis – tai stichinė nelaimė, kurią sukelia staigus vandens perteklius. Pagrindinės potvynių priežastys: intensyvus sniego tirpsmas, ledų sangrūdos, stiprus ilgalaikis lietus, užtvankų griūtys. Atliekant potvynio rizikos vertinimą būtina atkreipti dėmesį, kad daugelis staigių potvynių įvyksta naktį. Poplūdis nuo potvynio skiriasi tuo, kad tai yra palyginti trumpalaikis ir neperiodinis vandens lygio pakilimas upėje, susijęs su sniego arba ledynų tirpsmu bei liūtimis, galintis vykti bet kuriuo metų laiku (nėra reguliarus). Vertinant šių gamtos reiškinių pasireiškimo tikimybę, būtina:

15.1.1. įvertinti ne tik vietovę, kurioje yra įsikūrusi Kultūros įstaiga, bet ir esamos infrastruktūros būklę (tiek pastatų, tiek visos teritorijos);

15.1.2. įvertinti turimų vandens lygio stebėjimo ir vandens surinkimo sistemų techninę būklę;

15.1.3. įvertinti turimus išteklius (materialinius ir žmogiškuosius) prevenciniams ar padarinių šalinimo veiksams;

15.1.4. įvertinti galimybę sudaryti bendradarbiavimo sutartis su specialiosiomis tarnybomis (ugniagesiais – gelbėtojais, policija ir pan.);

15.1.5. numatyti pavaldumo tvarką (procesą), skirtą sprendimo dėl evakuacijos priėmimui;

15.1.6. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliamos kolekcijos (rinkiniai), atsižvelgiant į galimą laiko faktorių (kuomet yra pakankamai laiko reaguoti į grėsmę ir kuomet būtini neatidėliotini veiksmai) bei užtikrinti patekimo į šias patalpas kontrolę ir jose laikinai saugomų kultūros vertybių apsaugą;

15.1.7. numatyti kitus būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius, finansinius), reikalingus tinkamai pasirengti šios grėsmės prevencijai ir padarinių šalinimui;

15.1.8. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.2. audra (stiprūs vėjai) – meteorologinis reiškinys, pasireiškiantis smarkiu vėjo sustiprėjimu. Audros metu labai smarkiai lyja (liūtis), būna perkūnija, žaibuoja, kartais kyla ir viesulai. Vertinant šio gamtos reiškinio pasireiškimo tikimybę ir jo keliamas grėsmes Kultūros įstaigai, būtina:

15.2.1. įvertinti ne tik esamą infrastruktūros būklę, bet ir vietovę, kurioje yra įsikūrusi Kultūros įstaiga;

15.2.2. įvertinti Kultūros įstaigos inžinerinių tinklų techninę būklę;

15.2.3. įvertinti turimus išteklius (materialinius ir žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksų įgyvendinimui;

15.2.4. numatyti konkrečius pasirengimo veiksmus ir įstaigos darbuotojų informavimo apie juos procesą;

15.2.5. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.2.6. numatyti priemones, kurių bus imtasi neatidėliotinai šalinant audros (stiprių vėjų) padarinius;

15.3. snygis (pūga, lijundra) – smarkus snigimas, kai per 24 valandas iškrinta ne mažiau nei 20 cm sniego, kuris savo svoriu gali padaryti žalos Kultūros įstaigos turtui ar kitaip sutrikdyti jos veiklą. Lijundra – tai lietus esant neigiamai temperatūrai, kuris sukelia pavojų eismui keliuose, skrydžių saugumui, elektros tiekimo sutrikimus dėl ledo apkrovos ant laidų, medžių šakų ar net pačių medžių lūžimą. Pūga – tai sniego pustymas pučiant stipriam vėjui, kuris perklosto purų sniegą, sudaro pusnis. Vienos pūgos vidutinė trukmė – 6–7 val., o jos smarkumas priklauso nuo trukmės, matomumo bei vėjo greičio. Pūga gali sutrikdyti kelių eismą, padaryti žalos tiek žmonių sveikatai, tiek turtui. Vertinant šio gamtos reiškinių pasireiškimo tikimybę, būtina:

15.3.1. įvertinti įstaigos infrastruktūros būklę ir vietovę, kurioje yra įsikūrusi Kultūros įstaiga (pravažiavimai keliai, inžineriniai tinklai);

15.3.2. įvertinti Kultūros įstaigos inžinerinius tinklus ir jų techninę būklę;

15.3.3. įvertinti turimus išteklius (materialinius ir žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui;

15.3.4. įvertinti ir nustatyti galimus Kultūros įstaigos veiklos apribojimus;

15.3.5. numatyti būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), siekiant užtikrinti įstaigos turto (materialinio ir biologinio) ir darbuotojų apsaugą;

15.3.6. numatyti alternatyvius šilumos / energijos / ryšio šaltinius ir priemones;

15.3.7. numatyti konkrečius pasirengimo veiksmus ir įstaigos darbuotojų informavimo apie juos procesą;

15.3.8. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.4. ekstremalios temperatūros – tai staigūs, ilgai trunkantys temperatūros pokyčiai (karštis, šaltis), kurių metu gali sutrikti Kultūros įstaigos veikla arba gali būti padaryta žala įstaigos turtui (tiek materialiniam, tiek biologiniam). Vertinant šios gamtos reiškinių pasireiškimo galimybę būtina:

15.4.1. įvertinti įstaigos infrastruktūros būklę ir inžinerinius tinklus (vėdinimo ir šildymo sistemos);

15.4.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui pagal du galimus temperatūrų pokyčių scenarijus (karštis, šaltis);

15.4.3. įvertinti galimus Kultūros įstaigos veiklos apribojimus;

15.4.4. numatyti būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), siekiant užtikrinti įstaigos turto (materialinio ir biologinio) ir darbuotojų apsaugą;

15.4.5. numatyti alternatyvius šilumos / energijos / ryšio šaltinius ir priemones;

15.4.6. numatyti konkrečius pasirengimo veiksmus ir įstaigos darbuotojų informavimo apie juos procesą;

15.4.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.5. gyvūnų (augalų) užkrečiamos ligos – reiškinys, kurio rizikos vertinimas yra aktualus Kultūros įstaigoms, kuriose saugomas biologinis turtas, kadangi gyvūnų (augalų) ligų protrūkiai gali padaryti didelės turtinės ir neturtinės žalos ne tik pačiai įstaigai, bet ir valstybei. Vertinant šio reiškinių pasireiškimo galimybę būtina:

15.5.1. įvertinti esamą Kultūros įstaigos valdomo biologinio turto būklę ir galimų užkrečiamų ligų pasireiškimo tikimybę;

15.5.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, finansinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui;

15.5.3. įvertinti galimus Kultūros įstaigos veiklos apribojimus pasitvirtinus užkrečiamos gyvūnų (augalų) ligos diagnozei;

15.5.4. numatyti įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

15.5.5. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.6. gaisras (miško, pievos) – stichinis ir nekontroliuojamas medžių ir kitų augalų degimas. Miško (pievos) gaisras daro poveikį ne tik gamtai, kuomet sudega augalai, žūsta gyvūnai, bet gali būti mirtinai pavojingas žmonėms. Gaisro metu į atmosferą pasklinda karštis, dūmai bei įvairūs teršalai, o dūmuose esančios kenksmingos medžiagos neigiamai veikia žmogaus sveikatą. 10 proc. miškų gaisrų kyla dėl gamtos reiškinių (žaibas, karštis), 90 proc. – dėl žmogaus veiklos – dėl aplaidumo, senovinės kaimo veiklos praktikavimo, rūkymo, stovyklautojų neužgesintų laužaviečių, miškuose naudojamų netvarkingų transporto priemonių, tyčinių padegimų ir pan. Vertinant šio reiškinio pasireiškimo galimybę būtina:

15.6.1. įvertinti teritoriją, kurioje yra įsikūrusi Kultūros įstaiga ir, jei reikia, numatyti priemones, kurių bus imtasi siekiant sumažinti gaisro liepsnos plitimą ir apsaugoti įstaigos pastatus nuo miško gaisro liepsnos ir karščio;

15.6.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui;

15.6.3. įvertinti galimybę sudaryti bendradarbiavimo sutartis su specialiosiomis tarnybomis (ugniagesiais – gelbėtojais, policija ir pan.);

15.6.4. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

15.6.5. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

15.6.6. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeltamos kolekcijos (rinkiniai), atsižvelgiant į galimą laiko faktorių (kuomet yra pakankamai laiko reaguoti į grėsmę ir kuomet būtini neatidėliotini veiksmai), ir užtikrinti patekimo į šias patalpas kontrolę ir jose laikinai saugomų kultūros vertybių apsaugą;

15.6.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

15.6.8. nuolat stebėti Hidrometeorologinės tarnybos pateikiamą kompleksinį gaisringumo (gaisrų pavojaus) rodiklį.

16. Atliekant dėl tyčinės ar netyčinės žmogaus veiklos kylančių įvykių, galinčių sukelti grėsmę ar pavojų Kultūros įstaigai, kurioje saugomos kilnojamosios kultūros vertybės arba nekilnojamojo kultūros paveldo objektui, analizę, būtina įvertinti realias jų pasireiškimo galimybes.

17. Įvykiai, galintys dėl žmogaus klaidos, veiklos ar neveikimo kelti grėsmę Kultūros įstaigai, kurioje saugomos kilnojamosios kultūros vertybės bei nekilnojamojo kultūros paveldo objektui, gali būti šie:

17.1. gaisras – nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai, kurio priežastys būna natūralios arba techninės (atskirai yra išskiriamas tyčinis padegimas). Pirmuoju bei svarbiausiu gaisro pavojumi laikomos nuodingos dujos (anglies monoksidas, ciano dujos ir pan.), kurios paprastai pasirodo daug anksčiau nei liepsna. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę būtina:

17.1.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūros būklę (priešgaisrinės apsaugos sistemos būklę, vandens bei gesintuvų pasiekiamumą, vykdomas veiklas, naudotų statybinių medžiagų atsparumą ugniai, evakuacinių išėjimų išdėstymą ir pan.);

17.1.2. įvertinti priešgaisrinės apsaugos reikalavimų laikymąsi įstaigoje tiek bendrose įstaigos patalpose, tiek kolekcijų (rinkinių) saugyklose;

17.1.3. įvertinti naudojamas medžiagas pastato ar patalpų remontui, kultūros vertybių restauravimui;

17.1.4. įvertinti atliekų (šiukšlių) surinkimo ir sandėliavimo vietas;

17.1.5. įvertinti inžinerinius tinklus ir jų techninę būklę (elektros instaliacija, šildymo ir vėdinimo sistemos, informacinės įranga);

17.1.6. įvertinti Kultūros įstaigos teritoriją ir jos prieinamumą (privažiavimo keliai, hidrantai ir pan.);

17.1.7. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui;

17.1.8. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

17.1.9. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

17.1.10. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliamos kolekcijos (rinkiniai), atsižvelgiant į galimą laiko faktorių (kuomet yra pakankamai laiko reaguoti į grėsmę ir kuomet būtini neatidėliotini veiksmai) bei patekimo į jas kontrolę ir jų apsaugą;

17.1.11. numatyti kitus būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius, finansinius), reikalingus tinkamai pasirengti šios grėsmės prevencijai ir padarinių šalinimui;

17.1.12. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

17.2. pastatų griūtis – situacija, kurią lemti gali tiek išoriniai veiksmai (gamtiniai reiškiniai, technologiškai neteisingai vykdomi pačių pastatų ar šalia jų esančių objektų statybos darbai ir kt.), kurių pasireiškimas tiesiogiai nepriklauso nuo Kultūros įstaigos, tiek vidiniai veiksmai (netinkama pastatų priežiūra ir eksploatacija). Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę, būtina:

17.2.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūros būklę, taip pat šalia Kultūros įstaigos ar jos teritorijos vykstančius procesus, galinčius turėti įtakos pastatų būklei;

17.2.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių ar padarinių šalinimo veiksmų įgyvendinimui;

17.2.3. įvertinti galimybę sudaryti bendradarbiavimo sutartis su specialiosiomis tarnybomis (ugniagesiais – gelbėtojais, policija ir pan.);

17.2.4. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

17.2.5. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

17.2.6. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliamos kolekcijos (rinkiniai);

17.2.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

17.3. komunikacijos sistemų ar energijos tiekimo nutraukimai / gedimai (kibernetinis incidentas) – įvykis ar veika kibernetinėje erdvėje, galintys sukelti arba sukelti grėsmę arba neigiamą poveikį ryšių ir informacinėmis sistemomis perduodamos ar jose tvarkomos elektroninės informacijos prieinamumui, autentiškumui, vientisumui ir konfidencialumui, galintys trikdyti arba trikdantys ryšių ir informacinių sistemų veikimą, valdymą ir paslaugų jomis teikimą. Atliekant šio įvykio pasireiškimo Kultūros įstaigos veikloje tikimybės analizę, būtina:

17.3.1. atlikti Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytus veiksmus;

17.3.2. numatyti atsakingus asmenis ir veiksmus, kurie užtikrintų tinkamą Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3–5 dalyse numatytų reikalavimų įgyvendinimą;

17.3.3. numatyti veiksmus, kurių būtų imtasi tiek šios grėsmės prevencijai, tiek padarinių šalinimui;

17.3.4. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

17.4. sproginimas – dėl įvairių technologinių procesų sutrikimų įvykstantis medžiagos fizinio būvio pokytis, vykstantis ypač greitai ir lemiantis staigų didelio energijos kiekio ribotame tūryje

išsiskyrimą, keliantis grėsmę žmonių gyvybei ir sveikatai, darantis žalą turtui ir aplinkai. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę, būtina:

17.4.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūrą (elektros įrenginiai ir įranga, vėdinimo sistemos ir kt.), veiklos procesus (restauravimas, ūkiniai darbai ir kt.) bei jų metu naudojamas medžiagas (degios, kontakte su oru sudarančios sprogstamuosius mišinius ir kt.);

17.4.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių (rizikos mažinimo) ar padarinių šalinimo veikslių įgyvendinimui;

17.4.3. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

17.4.4. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

17.4.5. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliama kolekcijos (rinkiniai);

17.4.6. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams atsižvelgiant į jų funkcijas;

17.5. pavojingų medžiagų išsiliejimai – įvairių technologinių procesų sutrikimai, kurių metu į aplinką patenka cheminės medžiagos (teršalai), sukeltys pavienių asmenų ar žmonių grupės apsinuodijimus cheminėmis medžiagomis ir keliantys grėsmę gyventojų sveikatai ir gyvybei. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę, būtina:

17.5.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūrą, veiklos procesus iri jų metu naudojamas medžiagas;

17.5.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevencinių (rizikos mažinimo) ar padarinių šalinimo veikslių (įskaitant asmenines apsaugos priemones) įgyvendinimui;

17.5.3. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

17.5.4. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

17.5.5. numatyti, jei reikia, tinkamų kolektyvinės apsaugos priemonių įrengimą;

17.5.6. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliama kolekcijos (rinkiniai);

17.5.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas.

18. Atliekant dėl tyčinės žmogaus veiklos kylančių įvykių, galinčių kelti grėsmę Kultūros įstaigoms, analizę, būtina identifikuoti šių įvykių pasireiškimo tikimybę:

18.1. padegimas – tyčinis veiksma, kurio metu yra sukliamas gaisras, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę būtina:

18.1.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūros būklę (priešgaisrinės apsaugos sistemos būklę, vandens bei gesintuvų pasiekiamumą, evakuacinių išėjimų išdėstymą ir pan.);

18.1.2. įvertinti procedūras, kurių laikomasi siekiant užtikrinti tinkamą kolekcijų (rinkinių) apsaugą (saugyklų įrengimas bei pasiekiamumas, kultūros vertybių dokumentacija ir pan.);

18.1.3. numatyti kitus būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius, finansinius), reikalingus tinkamai pasirengti šios grėsmės prevencijai ir padarinių šalinimui;

18.1.4. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

18.1.5. numatyti atsargines patalpas, į kurias būtų perkeliama kolekcijos (rinkiniai);

18.1.6. numatyti specialiųjų tarnybų, įstaigos darbuotojų ir lankytojų informavimo procedūras;

18.1.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

18.2. vagystė – svetimo daikto paėmimas neturint savininko (t. y. šeimininko) leidimo (t. y. pasisavinimas), viena labiausių paplitusių baudžiamųjų veikslių, kuri kelia didelį pavojų Kultūros

įstaigoms ir jų kolekcijoms. Siekiant nustatyti vagystės pasireiškimo Kultūros įstaigoje tikimybę, būtina:

18.2.1. įvertinti įstaigos infrastruktūrą (durys, langai, įėjimai ir išėjimai iš pastato ir pan.) taip pat turimas vaizdo ar fizinės apsaugos sistemas;

18.2.2. įvertinti procedūras, kurių laikomasi siekiant užtikrinti tinkamą kolekcijų (rinkinių) apsaugą (saugyklų įrengimas bei pasiekiamumas, kultūros vertybių dokumentacija ir pan.);

18.2.3. įvertinti egzistuojančią nelegalią meno rinką ir kitus religinius, socialinius bei ekonominius aspektus, galinčius turtėti įtakos šios grėsmės pasireiškimui;

18.2.4. įvertinti turimus išteklius (materialinius, finansinius, žmogiškuosius), reikalingus prevenciniams ir padarinių šalinimo veiksams įgyvendinti;

18.2.5. numatyti specialiųjų tarnybų ir atsakingų įstaigos darbuotojų informavimo procedūras;

18.2.6. numatyti kitus būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius, finansinius), reikalingus tinkamai pasirengti šios grėsmės prevencijai ir padarinių šalinimui;

18.2.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

18.3. vandalizmas – tyčinis (sąmoningas) veiksmas, siekiant sugadinti meno kūrinį, kultūros vertybę ar paminklą. Siekiant nustatyti galimas vandalizmo apraiškas Kultūros įstaigoje būtina:

18.3.1. įvertinti, ar kultūros vertybės ir (ar) kultūros paveldo objektai gali būti susiję su religiniais ir politiniais motyvais, ar atminties institucijų kolekcijose esantys šiuolaikinio meno kūriniai gali išprovokuoti neigiamus veiksmus;

18.3.2. įvertinti, dėl kurių iš šių priežasčių vandalizmo aktas tikėtina galėtų būti įvykdytas: dėl politinių, etninių ar religinių įsitikinimų, dėl pykčio (keršto) ar sumišimo (sutrikimo), dėl pramogos, dėl nežinojimo;

18.3.3. įvertinti, ar kultūros vertybių ir (ar) kultūros objekto apsauga yra tinkama ir pakankama (sukurti fiziniai ir vizualiniai barjerai, skiriantys objektus nuo lankytojų, įdiegtos apsaugos sistemos ir pan.);

18.3.4. įvertinti, ar yra reguliuojamas lankytojų srautas patalpose, ribojamas lankytojams leidžiamų įsinešti daiktų dydis ir pan.;

18.3.5. įvertinti turimus išteklius (materialinius, žmogiškuosius), reikalingus prevenciniams ir padarinių šalinimo veiksams įgyvendinti;

18.3.6. numatyti prevencinius ir padarinių šalinimo veiksmus, siekiant apsaugoti objektą nuo didesnio sužalojimo;

18.3.7. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

18.4. teroristiniai išpuoliai – tai netikėtas, neteisėtas ir tyčinis smurto panaudojimas prieš civilius gyventojus, norint padaryti psichologinį poveikį, atkreipti visuomenės dėmesį į tam tikras problemas arba reikalavimus ir pasiekti politinius tikslus. Teroristinių išpuolių pasekmės daugialypės, kadangi poveikį daro ne tik padaryta tiesioginė fizinė žala žmonėms ir turtui, bet ir visuomenėje kylanti baimė, netikrumo ir nesaugumo jausmas. Be to, teroristinio išpuolio vieta gali būti ilgą laiką netinkama naudoti pagal ankstesnę paskirtį dėl atliekamo nusikaltimo vietos tyrimo ar reikalingų atlikti procedūrų, jeigu, pavyzdžiui, buvo panaudotos kovinės nuodingosios medžiagos. Dažniausiai teroristinio išpuolio taikiniai pasirenkami: uždaros erdvės (jose išpuolio padariniai gali būti didesni nei atviroje erdvėje), didelis žmonių susibūrimas (panika, didelis aukų ir sunkiai sužeistų asmenų skaičius, didelis žiniasklaidos ir visuomenės dėmesys), ypatingai svarbūs pastatai ir infrastruktūra, pramoniniai pastatai. Teroristinių išpuolių formos gali būti labai įvairios: žmonių grobimas, transporto priemonių grobimas, automobilių sprogdinimas, sprogdinys lėktuvuose ir masinio susibūrimo vietose, individualūs ir grupiniai nužudymai, produktų ir geriamojo vandens nuodijimas, įsilaužimas į kompiuterinius tinklus, „nešvarių bombų“

sprogdinimas, cheminių, biologinių, radiologinių medžiagų paskleidimas. Galimi teroristinio išpuolio motyvai: nacionalinis ar etnis konfliktas, religinis konfliktas, politinis protestas, bandymas užgrobti valdymą, anarchistinis veiksmas. Po 2001 m. rugsėjo 11-osios muziejų draudimo kaštai padidėjo 500 proc. atsižvelgiant į padidėjusią teroristinių išpuolių riziką šiose institucijose. Vertinant teroristinio išpuolio tikimybę Kultūros įstaigoje būtina:

18.4.1. įvertinti įstaigos fizinę (pagrindinis ir atsarginiai įėjimai, pastato konstrukcija ar pastatų išsidėstymas, automobilių stovėjimo aikštelė, ekspozicinės erdvės, bendrosios poilsio ir maitinimo patalpos, oro vėdinimo ir (ar) kondicionavimo sistema ir pan.) ir informacinę (vaizdo stebėjimo sistema, interneto svetainė, socialiniai tinklai ir pan.) infrastruktūrą bei turimą fizinės apsaugos sistemą bendradarbiaujant su teisėtvarkos institucijomis;

18.4.2. įvertinti turimus ir būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius) teroristinio išpuolio prevencijai bei tinkamam reagavimui;

18.4.3. numatyti pasyvias (fiziniai barjerai pastato viduje ir išorėje, vaizdo stebėjimo sistema ir pan.) ir aktyvias (kasdienė vidaus patalpų ir teritorijos saugumo patikra, lankytojų daiktų patikra, lankytojų fizinis ar techninis stebėjimas ir pan.) apsaugos ir saugumo priemonės, su kuriomis privalo būti supažindinti ir jų apmokyti visi įstaigos darbuotojai;

18.4.4. numatyti specialiųjų tarnybų, darbuotojų ir lankytojų informavimo ir evakavimo procedūras;

18.4.5. numatyti informacinės ir techninės paramos veiksmus specialiosioms tarnyboms, įvykus teroristiniam išpuoliui;

18.4.6. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams pagal jų vykdomas funkcijas;

18.5. visuomenės neramumai (susibūrimai, riaušės) – tyčinė, nusikalstama žmonių veika, nevaldoma žmonių minia, kelianti grėsmę žmonių saugumui, turtui ar aplinkai. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę būtina:

18.5.1. įvertinti Kultūros įstaigos infrastruktūrą bei turimus ir būtinus išteklius (materialinius, žmogiškuosius) tinkamam reagavimui;

18.5.2. numatyti specialiųjų tarnybų, darbuotojų ir lankytojų informavimo ir evakavimo procedūras;

18.5.3. numatyti veiksmus, būtinus Kultūros įstaigos pastatų ir juose saugomų kolekcijų (rinkinių) apsaugai;

18.5.4. numatyti procedūrą, skirtą sprendimo dėl žmonių ir kolekcijų (rinkinių) evakuacijos priėmimui;

18.5.5. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

18.6. kibernetinė ataka – įsilaužimas į įstaigos informacines ar ryšių sistemas / tinklus, paslaugų prieigos blokavimas, kiti neteisėti kompiuterijos veiksmai. Asmenys, kurie vykdo kibernetines atakas gali būti tiesiog vandalai, kriminaliniai nusikaltėliai, teroristai, ar specialiųjų valstybinių / vyriausybinių struktūrų darbuotojai. Internetiniai įsilaužimai gali akimirksniu išjungti bet kokias sistemas, nuo kurių priklauso įstaigų ar organizacijų veikla, o tokios atakos turėti neprognozuojamų padarinių. Vertinant kibernetinės atakos pasireiškimo riziką Kultūros įstaigoje, būtina:

18.6.1. įvertinti įstaigos turimą informacinių ir komunikacinių technologijų sistemą (techninę būklę, saugumą);

18.6.2. įvertinti turimus išteklius (materialinius, finansinius, žmogiškuosius), reikalingus kibernetinės atakos prevencijai ir padarinių šalinimui;

18.6.3. numatyti reikalingus išteklius (materialinius, finansinius, žmogiškuosius), būtinus įstaigos informacinių ir komunikacinių technologijų saugumo užtikrinimui;

18.6.4. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas;

18.7. kariniai veiksmai (ginkluoti konfliktai) – situacija, kai naudojama ginkluota jėga tarp valstybių arba kai vyksta besitęsianti ginkluota kova tarp vyriausybių pajėgų ir organizuotų ginkluotų grupių, arba tarp tokių grupių valstybės viduje. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę, būtina atlikti visus Kilnojamųjų kultūros vertybių, esančių muziejuose, bibliotekose, archyvuose ir kulto pastatuose, apsaugos ir evakavimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2007 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ĮV-500 „Dėl Kilnojamųjų kultūros vertybių, esančių muziejuose, bibliotekose, archyvuose ir kulto pastatuose, apsaugos ir evakavimo instrukcijos patvirtinimo“, 6.1-6.8 papunkčiuose nurodytus veiksmus;

18.8. radiologinis pavojus (branduolinė avarija) – grandininės branduolių dalijimosi reakcijos aktyviojoje branduolinio reaktoriaus zonoje kontrolės ir valdymo sutrikimas, kritinės masės susidarymas, įkraunant, perkraunant, pervežant ir (arba) saugant branduolinį kurą ar kitas branduolines medžiagas, šilumos mainų sutrikimai, sukėlę branduolinio kuro elementų pažeidimą, neleistiną radionuklidų išmetimą arba jonizuojančiosios spinduliuotės sklidimą į darbo arba gamtinę aplinką ir (arba) ribines dozes viršijančią darbuotojų apšvitą ir (arba) galintys sukelti žalingą poveikį žmonėms ir (arba) gamtinei aplinkai. Branduolinių avarių tikimybės ir poveikio vertinimai nepriklauso nuo teritorijoje, kurioje veikia Kultūros įstaiga, esančių ar neesančių radiologinės avarijos rizikos objektų. Atliekant šio įvykio pasireiškimo tikimybės analizę, būtina:

18.8.1. įvertinti turimas ir, jei reikia, numatyti būtinas informacijos priėmimo ir perdavimo priemones, kuriomis įstaigos darbuotojai ir lankytojai bus informuojami apie gresiantį arba kilusį pavojų;

18.8.2. įvertinti turimus išteklius (įskaitant asmenines apsaugos priemones), būtinus siekiant sumažinti žalingą poveikį įstaigos darbuotojų ir lankytojų sveikatai kilus pavojui;

18.8.3. numatyti veiksmus, kurių įstaigos darbuotojai, kilus pavojui, privalo imtis siekdami užtikrinti tiek Kultūros įstaigoje esančių asmenų, tiek kultūros vertybių apsaugą;

18.8.4. parengti specialias instrukcijas visiems įstaigos darbuotojams, atsižvelgiant į jų funkcijas.

19. Kultūros įstaigoms, planuojančioms nekilnojamą kultūros paveldo objekto apsaugos nuo gaisro veiksmus, rekomenduojama vadovautis metodiniu leidiniu „Gaisrų prevencija“, kuris parengtas ir išleistas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo ir Lietuvos valstybės lėšomis pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos įgyvendinamą programą „Kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimas ir atgaivinimas“ (prieiga per internetą: www.kpd.lt/uploads/Methodiniai%20leidiniai/metodinis_leidynys_gaisru_prevencija.pdf).

IV SKYRIUS

KILNOJAMŪJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ EVAKAVIMAS

20. Kultūros įstaigos, planuodamos kilnojamųjų kultūros vertybių evakavimo darbus, turi vadovautis Kilnojamųjų kultūros vertybių, esančių muziejuose, bibliotekose, archyvuose ir kulto pastatuose, apsaugos ir evakavimo instrukcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2007 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. ĮV-500 „Dėl Kilnojamųjų kultūros vertybių, esančių muziejuose, bibliotekose, archyvuose ir kulto pastatuose, apsaugos ir evakavimo instrukcijos patvirtinimo“ (toliau – Instrukcija).

21. Vadovaujantis Instrukcija parengti dokumentai (planai, schemas ir kiti) turi būti įtraukti į Kultūros įstaigų parengtus ekstremaliųjų situacijų valdymo planus kaip priedai.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Kultūros įstaigos, parengusios arba atnaujinusios ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, jų skaitmenines kopijas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jų parengimo pateikia Kultūros ministerijai ir Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos.
